

BALLE DYSSE

8444 Balle

1: Dyssehøjen på marken ved Balle set fra nordøst.

2: Balle-dyssen set fra bivejen nord for højen. I 3: Dyssen smalle indgangsåbning i østsiden af 4: Et kig ud gennem kammergangen fra forgrundet pælen som markerer starten af den forseglende høj.

4: Et kig ud gennem kammergangen fra dyssens gravkammer. Nøglestenen er den flade vandretliggende sten i loftet ved overgangen til kammeret.

Administration

Ejerforhold	Privatejet
Oprettet	2001
Sidste rettelse	01-2011
Tilsyn og beskadigelser	Kulturarvsstyrelsen - KUAS
Pleje, skiltning og 100 m.-zone	Norddjurs Kommune
FREDNINGSNR.	2218-40
STEDNR.	140205-1

Find Fortidsmindet med GPS

GPS	Længdegrad 10.809130
Breddegrad 56.322212	
UTM-system	E 611889 N 6243423

Beskrivelse

Balle Dyssen - en intakt runddysse i høj

På marken lige nord for Balle by findes Djurslands eneste helt intakte dyssekammer i en høj.

Dyssehøjen på marken ved Balle set fra nordøst.

Fra asfalten hvorfra trampestien til dyssen fører over marken, ligner højen en hvilken som helst almindelig gravhøj. Men når man kommer frem til højen, ses der i østsiden ved egetræet som markerer højen en smal stensat åbning.

Balle-dyssen set fra bivejen nord for højen. I forgrunden pælen som markerer starten af trampestien over marken til dyssen.

Hvis du husker en lommelygte - og har mod på at kravle ind gennem den 2 m lange og ganske smalle gang - kan du opleve stemningen i det helt lukkede og forseglede gravkammer som højen omslutter. Højen har oprindeligt været omkranset og markeret med "randsten". Disse ses ikke længere, og er enten fjernet eller skjult af nedskreden jord fra højen.

Indefra dyssen skimtes dagslyset kun svagt gennem gangen, men når øjnene efter en tid har vænnet sig til mørket, kan der ses flere interessante arkitektoniske detaljer.

I loftet ved overgangen mellem kammergangen og gravkammeret ligger en såkaldt "nøglesten".

Dyssen smalle indgangsåbning i østsiden af den forseglende høj

Den fordeler trykket fra den enorme, 10 - 15 tons tunge, dæksten over kammeret på bærestenene omkring gravkammerets gangåbning. Den smalle og lavloftede gang er opbygget af 2 x 2 bæresten og dækkes af 2 dæksten, og den udvider sig kraftigt til næsten fuld ståhøjde (1,7 m) i kammeret. Gravkammeret måler 2 x 1,8 m og mellem dets 5 bæresten ses flere steder en velbevaret tørmur af flade, opmurede sten, som forhindrer jord fra den omliggende høj i at skride ind i gravkammeret. Bærestenene vender deres flade side mod kammeret og danner et 5-kantet rum.

Et kig ud gennem kammergangen fra dyssens gravkammer. Nøglestenen er den flade vandretliggende sten i loftet ved overgangen til kammeret.

Af form er dyssen en stor runddysse, og den dateres til omkring 3.400 f.Kr. Der har ikke været foretaget arkæologiske udgravninger i den, og vi kender desværre heller ikke til fund fra den, eller spor efter de mange mennesker som sikkert er blevet gravlagt i den gennem tiden. Dyssen blev fredet så tidligt som 1887, hvilket markeres af fredningsstenen på højen.

I kammeret udfylder den originale tørmur med flade sten fuldstændigt ethvert mellemrum mellem kammerets 5 bæresten.

Da dyssen var i brug, så det omliggende landskab ganske anderledes ud. I dag løber den lille Hoed Å på sin vej mod Kattegat i byskellet ca. 100 m sydvest for dyssen. I stenalderen var det lavtliggende område en smal ca. 5 km lang fjordarm fra Kattegat som siden hen på grund af landhævning og dræning er svundet ind til nutidens åløb. Runddyssen ligger nu omkring 12 meter over havet. Da stenalderhavet omkring 5.000 f.Kr. havde sin største udbredelse, stod det næsten 7 m højere end i dag.

